

هدنه و مهاده

و نقش آن در

استقرار نظام اسلامی

مؤلف: **حجت الاسلام والمسلمین**

عبدالحجت حق جو

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هدنه و مهاده و نقش آن در استقرار نظام اسلامی

تالیف:

حجت الاسلام والمسلمین

عبدالحجت حق جو

انتشارات موجک

سرشناسه: حق جو، عبدالحجت، ۱۳۶۳ -

عنوان و نام پدیدآور: هدنه و مهاده و نقش آن در استقرار نظام اسلامی / تالیف عبدالحجت حق جو.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات موجک، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۲۲ ص.

شابک: ۵-۵۳-۸۷۹۹-۶۰۰-۹۷۸، ۲۰۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: ترک مخاصمه (فقه)

موضوع: * (Islamic law) Armistices

موضوع: صلح -- جنبه‌های قرآنی

موضوع: Peace -- Qur'anic teaching

موضوع: صلح -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

موضوع: Islam -- Religious aspects -- Peace

موضوع: اسلام و دولت

موضوع: Islam and state

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ ۷۰۴ ح ۱ / ۱۹۶ BP

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۷۷

شماره کتابشناسی ملی: ۴۷۹۹۳۵۴

انتشارات موجک

تلگرام: ۰۹۰۱۷۶۷۲۵۰۲ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز پخش: ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۶ - ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۳ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳

ایمیل: mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir

عنوان: هدنه و مهاده و نقش آن در استقرار نظام اسلامی

تالیف: عبدالحجت حق جو

طراح جلد: سیده زهرا روشنایی

مشخصات ظاهری: ۱۲۲ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۶، تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۰۰۰۰۰ ریال، شابک: ۵-۵۳-۸۷۹۹-۶۰۰-۹۷۸

حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱..... سخن مولف

۳..... فصل اول: کلیات

۳..... ۱-۱ ضرورت تالیف کتاب حاضر و کاربردهای آن

۳..... ۲-۱ پیشینه

۴..... ۳-۱ پرسش‌ها

۴..... ۴-۱ فرضیه

۴..... ۵-۱ روش مطالعه

۴..... ۶-۱ امتیازات این کتاب

۷..... فصل دوم: مفاهیم و واژگان اصلی

۷..... ۱-۲ هدنه

۷..... ۱-۱-۲ معنای لغوی

۸..... ۲-۱-۲ معنای اصطلاحی

۱۱..... ۲-۲ جنگ

۱۳..... ۳-۲ نظام اسلامی

۱۳..... ۱-۳-۲ نظام

۱۴..... ۲-۳-۲ اسلام

۱۶..... ۳-۳-۲ یاء نسبت

۱۶..... ۴-۳-۲ جمع بندی

- ۱۷..... ۲-۴ استقرار
- ۱۷..... ۲-۵ نظام سیاسی
- ۱۷..... ۲-۶ فقه خاص و عام
- ۱۸..... ۲-۷ مصلحت
- ۱۹..... ۲-۸ ولی فقیه و ولایت فقیه
- ۱۹..... ۲-۸-۱ واژه ولایت
- ۲۰..... ۲-۸-۲ واژه فقیه

فصل سوم: مفاهیم و واژگان مرتبط با هدنه

- ۲۳..... ۳-۱ قرارداد امان یا استئمان
- ۲۳..... ۳-۱-۱ معنای لغوی
- ۲۴..... ۳-۱-۲ معنای اصطلاحی
- ۲۸..... ۳-۲ قرارداد ذمه
- ۲۸..... ۳-۲-۱ معنای لغوی
- ۲۹..... ۳-۲-۲ معنای اصطلاحی
- ۳۳..... ۳-۳ حکمیت یا قرارداد تحکیم
- ۳۳..... ۳-۳-۱ معنای لغوی
- ۳۴..... ۳-۳-۲ معنای اصطلاحی
- ۳۸..... ۳-۴ صلح یا مصالحه
- ۳۸..... ۳-۴-۱ معنای لغوی
- ۳۹..... ۳-۴-۲ معنای اصطلاحی

فصل چهارم: هدنه در فقه امامیه

- ۴۳..... ۴-۱ ادله فقهی مشروعیت هدنه
- ۴۴..... ۴-۱-۱ قرآن کریم

- ۴-۱-۲ سنت ۵۱
- ۴-۱-۳ عقل، سیره عقلاء، اجماع ۵۶
- ۴-۲ اصل قاعده در بحث ۶۴
- ۴-۳ تذیب ۶۵
- ۴-۴ علل برقراری هدنه ۶۵
- ۴-۵ چرایی در نظر گرفتن مصالح ۶۶
- ۴-۶ علل مصلحت ساز ۶۷
- ۴-۷ رابطه مصلحت و عاقد عقد هدنه ۶۹
- ۴-۸ کیفیت تحصیل مصلحت ۷۱
- ۴-۹ شرایط هدنه ۷۳
- ۴-۹-۱ شرایط لازم ۷۴
- ۴-۹-۲ شرایط جایز ۷۸
- ۴-۱۰ اقسام هدنه ۷۹

۸۱ ..... فصل پنجم: هدنه در فقه عامه

۸۷ ..... فصل ششم: هدنه و استقرار نظام اسلامی

- ۶-۱ گفتار اول: هدنه و مشروعیت نظام سیاسی ۸۷
- ۶-۱-۱ ضرورت حکومت ۸۷
- ۶-۱-۲ رابطه حکومت سیاسی اسلامی و هدنه ۸۹
- ۶-۲ گفتار دوم: هدنه و مقتضیات سیاسی ۹۲
- ۶-۲-۱ نقش هدنه در استقرار نظام ۹۲

۹۵ ..... فصل هفتم: هدنه و ولایت فقیه

- ۷-۱ گفتار اول: هدنه در قلمرو ولی فقیه ۹۶

- ۷-۱-۱ انعقاد عقد هدنه مانند امام معصوم علیه السلام توسط ولی فقیه ۹۶
- ۷-۱-۲ انعقاد عقد هدنه توسط ولی فقیه با عنوان جانشینی از امام معصوم علیه السلام .. ۱۰۰
- ۷-۱-۳ رابطه هدنه و جایگاه ولی فقیه ۱۰۳
- ۷-۲ گفتار دوم: هدنه در فقه و حقوق بین الملل ۱۰۵
- ۷-۲-۱ رابطه هدنه و حقوق بین الملل ۱۰۶
- ۷-۲-۲ اهداف و اصول روابط بین الملل و تاثیر هدنه در آن ۱۰۷

نتیجه گیری ۱۱۳

منابع ۱۱۵

الف) مکتوب فارسی ۱۱۵

ب) مکتوب عربی ۱۱۵

ج) غیر مکتوب ۱۲۱

د) نرم افزارهای اسلامی ۱۲۱

سخن مولف

در این نوشتار به دنبال رسیدن به جواب این سوال هستیم که آیا عقد هدنه در استقرار نظام اسلامی موثر است یا خیر؟! به نظر ما بین عقد هدنه و استقرار نظام اسلامی رابطه‌ای معنادار وجود دارد به این بیان که هدنه به عنوان یکی از ابزارهای سیاسی موثر، می‌تواند در دست امام معصوم علیه السلام یا ولی فقیه قرار بگیرد تا در صورت وجود مصلحت مورد استفاده قرار گیرد. در این مسیر از آیات قران کریم، روایات، مسائل تاریخی و... شواهد و ادله‌ای بر مشروعیت عقد هدنه آوردیم. در این نوشتار با مراجعه به کتب دست اول فقهی علمای بزرگ شیعه، قصد آن را داریم که به زاویه‌های مختلف بحث، احاطه پیدا کنیم و مسائل جدیدی از لابلای کلمات فقهای عظام بدست آوریم. در گام بعد با توجه به مطرح شدن ولایت فقیه به عنوان نوعی از حکومت اسلامی، در این نوشتار سعی می‌کنیم مشروعیت این عقد را نسبت به ولی فقیه ثابت کنیم. نتیجه تلاش علمی ما در هفت فصل تدوین و تهیه شده است.

در انتها از تمامی اساتیدی که در مسیر نوشتن این کتاب من را یاری کردند تشکر می‌کنم. امیدوارم این تلاش بسیار ناچیز مورد رضایت خداوند متعال و حضرات معصومین علیهم السلام خصوصا امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف قرار گیرد.

والسلام من اتبع الهدی

عبدالحجت حق جو

شهر مقدس قم

تابستان ۱۳۹۶

در این نوشتار ما به دنبال رسیدن به جواب این سوال هستیم که آیا عقد هدنه در استقرار نظام اسلامی موثر است یا خیر؟ به نظر ما بین عقد هدنه و استقرار نظام اسلامی رابطه‌ای معنادار وجود دارد به این بیان که هدنه به عنوان یکی از ابزارهای سیاسی موثر، می‌تواند در دست امام معصوم علیه السلام یا ولی فقیه قرار بگیرد تا در صورت وجود مصلحت مورد استفاده قرار گیرد. در این مسیر از آیات قرآن کریم، روایات، مسانل تاریخی و... شواهدی برای مشروعیت عقد هدنه آوردیم. در این نوشتار با مراجعه به کتب دست اول فقهی علمای بزرگ شیعه، قصد آن را داریم که به زاویه‌های مختلف بحث، احاطه پیدا کنیم و مسانل جدیدی از لابلای کلمات فقهای عظام بدست آوریم. در گام بعد با توجه به مطرح شدن ولایت فقیه به عنوان نوعی از حکومت اسلامی، در این نوشتار سعی می‌کنیم مشروعیت این عقد را نسبت به ولی فقیه ثابت کنیم.

ISBN: 978-600-8799-53-5

انتشارات موجک